

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 15 oktober 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Konsumentskydd – Betaltjänster på den inre marknaden – Direktiv 2007/64/EG – Artikel 45 – Direktiv (EU) 2015/2366 – Artikel 55 – Uppsägning av ett ramavtal – Direktiv 2014/17/EU – Konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet – Artikel 12.1, 12.2 a och 12.3 – Kopplingsförbehåll – Paketförsäljning – Direktiv 2014/92/EU – Betalkonton – Artiklarna 9–14 – Byte av konto – Skyldighet att sätta in sina inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren under en tidsperiod som fastställs i kreditavtalet, i utbyte mot en individualiserad förmån – Skyldighetens varaktighet – Förmånen går förlorad för det fall att kontot avslutas i förtid”

I mål C-778/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike) genom beslut av den 5 december 2018, som inkom till domstolen den 11 december 2018, i målet

Association française des usagers de banques

mot

Ministre de l’Économie et des Finances,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan samt domarna M. Ilešič, E. Juhász, C. Lycourgos och I. Jarukaitis (referent),

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitiesekreterare: handläggaren M. Krausenböck,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 18 december 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Frankrikes regering, genom A.-L. Desjonquères, J. Traband, E. Toutain och D. Colas, samtliga i egenskap av ombud,
- Tjeckiens regering, genom M. Smolek, J. Vlácil och S. Šindelková, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: franska.

– Europeiska kommissionen, genom D. Triantafyllou och H. Tserepa-Lacombe, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 27 februari 2020 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 45 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG (EUT L 319, 2007, s. 1 och rättelse i EUT L 187, 2009, s. 5), artikel 12.2 a och 12.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 60, 2014, s. 34 och rättelse i EUT L 246, 2015, s. 11), artiklarna 9–14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (EUT L 257, 2014, s. 214), och artikel 55 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 2015, s. 35).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Association française des usagers de banques (nedan kallad AFUB) och Ministre de l'Économie et des Finances (ekonomi- och finansministern, Frankrike), angående lagenligheten av ett dekret vari det fastställs under hur lång tid en kreditgivare får kräva att kredittagaren sätter in lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 2007/64

- 3 I skäl 29 i direktiv 2007/64 anges följande:

”För att underlätta kundernas rörlighet bör det vara möjligt för konsumenterna att avsluta ett ramavtal efter ett år utan att debiteras avgifter. ...”

- 4 I artikel 45 i direktivet, med rubriken ”Avslutande”, föreskrivs följande i punkterna 1 och 2:

”1. Betaltjänstanvändaren får alltid avsluta ramavtalet, såvida inte parterna har avtalat om en uppsägningstid. Denna tid får högst uppgå till en månad.

2. Att avsluta ett ramavtal som ingåtts för en bestämd tid av mer än tolv månader eller på obestämd tid ska vara kostnadsfritt för betaltjänstanvändaren efter tolv månader. I alla andra fall ska avgifterna för avslutandet vara lämpliga och stå i proportion till kostnaderna.”

Direktiv 2015/2366

- 5 Direktiv 2007/64 upphävdes, med verkan från och med den 13 januari 2018, genom direktiv 2015/2366. Skäl 62 i sistnämnda direktiv har följande lydelse:

”För att underlätta kundernas rörlighet bör konsumenterna kunna avsluta ett ramavtal utan att debiteras avgifter. För avtal som avslutas av konsumenten mindre än sex månader efter deras ikraftträdande bör betaltjänstleverantörerna dock tillåtas att ta ut avgifter i samma storleksordning som de kostnader som uppstått på grund av att konsumenten avslutat ramavtalet. ...”

- 6 I artikel 55 i samma direktiv, med rubriken ”Avslutande”, vilken har ersatt artikel 45 i direktiv 2007/64, föreskrivs följande i punkterna 1 och 2:

”1. Betaltjänstanvändaren får när som helst avsluta ramavtalet, såvida inte parterna har avtalat om en uppsägningstid. Uppsägningstiden får inte överstiga en månad.

2. Att avsluta ramavtalet ska vara kostnadsfritt för betaltjänstanvändaren, utom när avtalet har varit i kraft kortare tid än sex månader. Alla eventuella avgifter för avslutande av ramavtalet ska vara rimliga och stå i proportion till kostnaderna.”

Direktiv 2014/17

- 7 Skälen 15, 24 och 25 i direktiv 2014/17 har följande lydelse:

”(15) Syftet med detta direktiv är att se till att konsumenterna som ingår kreditavtal som avser fast egendom ges ett starkt skydd. ...

...

(24) ... Att kombinera ett kreditavtal med en eller flera andra finansiella tjänster eller produkter i paket är ett sätt för kreditgivare att diversifiera sitt utbud och konkurrera med varandra, förutsatt att komponenterna i paketet även kan köpas separat. Kombinationer av kreditavtal med en eller flera andra finansiella tjänster eller produkter i paket kan gynna konsumenterna men kan också inverka negativt på deras rörlighet och förmåga att göra välgrundade val, om det inte går att köpa komponenterna i paketet separat. Det är viktigt att förhindra bruk som att koppla samman vissa produkter, som kan få konsumenterna att ingå kreditavtal som inte är i deras bästa intresse, utan att för den skull begränsa möjligheten att erbjuda produkter i paket, som kan vara gynnsamt för konsumenterna. Medlemsstaterna bör dock fortsätta att nära övervaka marknaderna för finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag för att se till att paketförsäljningen inte snedvrider konsumenternas val och konkurrensen på marknaden.

(25) Kopplingsförbehåll bör, som allmän regel, inte tillåtas såvida det inte är så att den finansiella tjänst eller produkt som erbjuds tillsammans med kreditavtalet inte kan erbjudas separat eftersom den utgör en integrerad del av krediten, som till exempel när det gäller säkrad kontokredit. I andra fall kan det dock vara berättigat att kreditgivare erbjuder eller säljer ett kreditavtal i ett paket med ett betalkonto, sparkonto, en investeringsprodukt eller pensionsprodukt, exempelvis om kapitalet på kontot används för att återbetala krediten eller är en förutsättning för att kunna slå samman resurser så att krediten kan erhållas ...”

8 I artikel 1 i samma direktiv, med rubriken ”Syfte”, föreskrivs följande:

”I detta direktiv fastställs ett gemensamt ramverk för vissa aspekter på medlemsstaternas lagar och andra författningar om avtal som gäller konsumentkredit som garanteras av en in-teckning eller på annat vis avser bostadsfastighet ...”

9 I artikel 2 i det direktivet, med rubriken ”Harmoniseringsnivå”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Detta direktiv ska inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa striktare bestämmelser för att skydda konsumenterna, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med deras förpliktelser enligt unionsrätten.”

10 I artikel 4 i direktiv 2014/17, med rubriken ”Definitioner”, anges följande:

”I detta direktiv används följande definitioner:

...

26. *bindningsförfarande*: erbjudande eller försäljning av ett kreditavtal i ett paket med andra separata finansiella produkter eller tjänster där kreditavtalet inte görs tillgängligt för konsumenten separat.

27. *paketeringsförfarande*: erbjudande eller försäljning av ett kreditavtal i ett paket med andra separata finansiella produkter eller tjänster där kreditavtalet också görs tillgängligt för konsumenten separat men inte nödvändigtvis på samma villkor som när det paketeras med de kompletterande tjänsterna.

...”

11 Kapitel 4 i nämnda direktiv, med rubriken ”Information och praxis innan kreditavtal ingås”, omfattar artikel 12, avseende ”[k]opplingsförbehåll och paketförsäljning”, med följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska tillåta paketförsäljning men förbjuda kopplingsförbehåll.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 får medlemsstaterna föreskriva att kreditgivare kan begära att konsumenten eller en familjemedlem eller nära släkting till konsumenten

a) öppnar eller upprätthåller ett betal- eller sparkonto, där det enda syftet med ett sådant konto är att bygga upp ett kapital för att återbetala krediten, för att avbetala krediten eller för att slå samman resurser för att erhålla krediten eller att ge kreditgivaren ytterligare säkerhet i händelse av fallissemang,

...

3. Trots vad som sägs i punkt 1 kan medlemsstaterna även tillåta kopplingsförbehåll om kreditgivaren kan visa för sin behöriga myndighet att de kopplade produkter eller produktkategorier som erbjuds, på inbördes liknande villkor, som inte erbjuds separat resulterar i en klar fördel för konsumenterna, med vederbörligt beaktande av tillgången på och priserna för de relevanta erbjudna produkterna på marknaden. Denna punkt ska endast tillämpas på produkter som marknadsförs efter den 20 mars 2014.

...”

Direktiv 2014/92

12 Skälen 9 och 12 i direktiv 2014/92 har följande lydelse:

”(9) För att stödja en effektiv och problemfri finansiell rörlighet på lång sikt är det mycket viktigt att införa en enhetlig uppsättning regler för att hantera problemet med låg konsumentrörlighet, och i synnerhet ... öka viljan att byta betalkonto ...

...

(12) ... Samtliga bestämmelser i det här direktivet bör gälla betalkonton genom vilka konsumenterna kan genomföra följande transaktioner: placera medel, ta ut pengar samt genomföra och ta emot betalningstransaktioner till och från tredje parter, inbegripet genomförandet av betalningar. Till följd av detta bör konton med mer begränsade funktioner exkluderas. Konton som exempelvis sparkonton, kreditkortskonton dit medel vanligtvis betalas in med återbetalningen av en kreditkortsskuld som enda syfte, bolånekonton ... bör i princip vara uteslutna från tillämpningsområdet för det här direktivet. Om sådana konton används för dagliga betalningstransaktioner och innehåller alla de funktioner som förtecknas ovan kommer de däremot att omfattas av tillämpningsområdet för det här direktivet. ...”

13 I artikel 2 i direktiv 2014/92, med rubriken ”Definitioner”, anges följande:

”I detta direktiv avses med:

...

15. *avgifter*: alla eventuella avgifter och sanktionsavgifter som konsumenten ska betala till betaltjänstleverantören för, eller med avseende på, tjänster som är knutna till ett betalkonto,

...”

14 I artikel 9 i nämnda direktiv, med rubriken ”Tillhandahållande av bytestjänsten” föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att betaltjänstleverantörer erbjuder en bytestjänst till alla konsumenter som öppnar eller innehar ett betalkonto hos en betaltjänstleverantör som är etablerad inom den berörda medlemsstatens territorium.

15 I artikel 10 i direktiv 2014/92, med rubriken ”Bytestjänsten”, fastställs under vilka villkor tjänsteleverantörerna ska tillhandahålla konsumenterna en sådan bytestjänst.

16 I artikel 11 i samma direktiv, med rubriken ”Underlätta för konsumenterna att öppna konton över nationsgränserna”, föreskrivs en skyldighet för medlemsstaterna att underlätta för öppnande av konton över nationsgränserna och denna bestämmelse anger också villkoren härför.

17 I artikel 12 i direktivet, med rubriken ”Avgifter i samband med bytestjänsten”, föreskrivs följande i punkterna 3 och 4:

”3. Medlemsstaterna ska se till att eventuella avgifter som den överförande betaltjänstleverantören tar ut av konsumenten för att avsluta det betalkonto som konsumenten innehar hos den leverantören fastställs enligt artikel 45.2, 45.4 och 45.6 i direktiv [2007/64].

4. Medlemsstaterna ska se till att de eventuella avgifter som den överförande eller mottagande betaltjänstleverantören tar ut av konsumenten för andra tjänster som erbjuds enligt artikel 10 än de som avses i punkterna 1, 2 och 3 i den här artikeln är rimliga och i linje med betaltjänstleverantörens faktiska kostnader.”

- 18 I artikel 13.1 i direktiv 2014/92, med rubriken ”Finansiell förlust för konsumenter”, anges att medlemsstaterna ska se till att eventuella finansiella förluster som uppstår för en konsument och som är en direkt följd av att en betaltjänstleverantör inte uppfyller sina skyldigheter enligt artikel 10, utan dröjsmål ersätts av betaltjänstleverantören.
- 19 I artikel 14 i direktivet, med rubriken ”Information om bytestjänsten”, anges vilken information om bytestjänsten som betaltjänstleverantörerna är skyldiga att tillhandahålla konsumenterna.

Fransk rätt

- 20 I artikel 67 II första stycket i loi nr 2016–1691, du 9 décembre 2016, relative à la transparence, à la lutte contre la corruption et à la modernisation de la vie économique (lag nr 2016–1691 av den 9 december 2016 om insyn, bekämpning av korruption och modernisering av näringslivet) (JORF av den 10 december 2016, text nr 2) föreskrivs följande:

”I enlighet med de villkor som anges i artikel 38 i grundlagen är regeringen, inom sex månader från utfärdandet av denna lag, behörig att genom förordning vidta åtgärder som faller inom ramen för tillämpningsområdet för denna lag, för att i överensstämmelse med artikel L. 312–1-2 i Code monétaire et financier [(penning- och finanslagen)] närmare fastställa villkoren för konsumenters ingående av bostadskreditavtal och villkoren för att låta räntesatsen för en sådan kredit vara beroende av att konsumenten öppnar ett insättningskonto och sätter in sina inkomster på detta konto under kreditavtalets löptid, oavsett inkomsternas art och ursprung.”

- 21 I artikel L. 312–1-2 I 1 i penning- och finanslagen, i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet, föreskrivs följande:

”Paketförsäljning eller erbjudande om paketförsäljning av finansiella produkter eller tjänster är förbjudet, såvida inte de produkter eller tjänster som ingår i paketerbjudandet kan köpas separat eller är oskiljbara.”

- 22 Artikel L. 314–1 I i samma lag har följande lydelse:

”Med betalkonto avses ett konto som innehas i en eller flera personers namn och som används för att genomföra betalningstransaktioner.”

- 23 I artikel L. 313–25 i Code de la consommation (konsumentlagen), i dess lydelse enligt förordning nr 2017–1090 av den 1 juni 2017 om sådana erbjudanden av bostadskredit som uppställer som villkor att kredittagaren sätter in lön eller motsvarande inkomster på ett betalkonto (JORF av den 3 juni 2017, text nr 13), som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet, anges följande:

”Av ett sådant erbjudande som avses i artikel L. 313–24 ska följande framgå:

...

10. huruvida krediten är förenad med ett sådant villkor om insättning av inkomster på betalkonto som avses i artikel L. 313–25–1. Om så är fallet ska varaktigheten härför anges och, i förekommande fall, kostnaderna för att öppna och upprätthålla det konto på vilket lönen eller motsvarande inkomster ska sättas in, samt arten av den individualiserade förmån som kreditgivaren beviljat som motprestation. Denna förmån jämte dess villkor, räntesatser eller övriga villkor, vilka gäller för erbjudandet och vilka kan komma att tillämpas av kreditgivaren för det fall att kreditgivaren inte längre uppfyller villkoret i fråga om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto, ska klart framgå av erbjudandet.

...”

- 24 I artikel L. 313–25–1 i nämnda lag, vilken infördes genom förordning nr 2017–1090, föreskrivs följande:

”Kreditgivaren får uppställa som villkor för ett sådant krediterbjudande som avses i artikel L. 313–24 att kredittagaren ska sätta in lön eller motsvarande inkomster på ett sådant betalkonto som avses i artikel L. 314–1 i penning- och finanslagen, under förutsättning att kreditgivaren beviljar kredittagaren en individualiserad förmån.

Kredittagaren får inte underkastas ett sådant villkor under längre tid än den maximitid som fastställts i dekret av Conseil d’État [(Högsta förvaltningsdomstolen)]. När den frist som föreskrivs i kreditavtalet har löpt ut ska kredittagaren åtnjuta den individuella förmånen till dess att kreditavtalet upphör.

För det fall att kredittagaren, innan denna frist har löpt ut, inte längre uppfyller det ovannämnda villkoret i fråga om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto, får kreditgivaren – såvitt avser kreditavtalets återstående löptid – dra in den individualiserade förmån som avses i första stycket och tillämpa de villkor, räntesatser eller övriga villkor, som avses i artikel L. 313–25 punkt 10. ...”

- 25 I artikel R. 313–21–1 i konsumentlagen, vilken infördes genom dekret nr 2017–1099 av den 14 juni 2017 om fastställande av den tidsperiod då en kreditgivare kan kräva att kredittagaren ska sätta in sin lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto (JORF av den 16 juni 2017, text nr 38), föreskrivs följande:

”Tillämpningstiden för det i artikel L. 313–25–1 angivna villkoret om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto fastställs till högst tio år från det att kreditavtalet ingicks eller, i förekommande fall, från det att ett tilläggsavtal till det ursprungliga kreditavtalet ingicks.

Tillämpningstiden får i alla händelser inte överstiga kreditavtalets löptid.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 26 Den 9 augusti 2017 väckte AFUB talan vid Conseil d’État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike) om ogiltigförklaring av dekret nr 2017–1099 på grund av maktmissbruk.
- 27 AFUB har vid den hänskjutande domstolen gjort gällande dels att förordning nr 2017–1090, som genomförs med tillämpning av dekret nr 2017–1099, strider mot det ändamål bestående i att främja konsumenternas rörlighet i egenskap av bankkunder som eftersträvas med direktiven 2007/64, 2014/17, 2014/92 och 2015/2366, eftersom kreditinstitut enligt denna förordning får kräva att konsumenter ska sätta in lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto, dels att nämnda dekret strider mot detta ändamål, såtillvida det föreskrivs i dekretet att kreditinstitut under tio år får uppställa som villkor att konsumenterna ska sätta in lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto för att beviljas individualiserade förmåner.
- 28 Ekonomi- och finansministern har yrkat att talan ska ogillas.
- 29 Den hänskjutande domstolen har påpekat att den bestämmelse som föreskrivs i artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen gör det möjligt för kreditinstitut att inom ramen för ett kreditavtal avseende bostadsfastighet uppställa som villkor för att en kredittagare ska beviljas en individualiserad förmån att kredittagaren under en viss period ska sätta in sin lön eller motsvarande inkomster på ett konto hos det aktuella kreditinstitutet, och om kredittagaren upphör att uppfylla detta villkor innan denna period löpt ut medför det att förmånen går förlorad.

- 30 Den hänskjutande domstolen anser att frågan huruvida AFUB kan vinna framgång med de grunder som åberopats för det första beror på huruvida bestämmelserna i artikel 12.2 a i direktiv 2014/17, särskilt med beaktande av de syften med betal- eller sparkonton som anges i den bestämmelsen, eller bestämmelserna i artikel 12.3 i det direktivet utgör hinder mot att kreditgivaren dels uppställer som villkor för att kredittagaren ska beviljas en individualiserad förmån att denne sätter in hela sin lön eller motsvarande inkomster på ett betalkonto under en viss tidsperiod som fastställs i kreditavtalet, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid, dels fastställer denna tidsperiod till högst tio år, alternativt en period som motsvarar kreditavtalets löptid om denna är kortare än tio år.
- 31 Den hänskjutande domstolen anser för det andra att utfallet av den prövningen också beror på huruvida artikel 45 i direktiv 2007/64, artikel 55 i direktiv 2015/2366, och artiklarna 9–14 i direktiv 2014/92, angående främjande av bankkunders rörlighet och kostnaderna för att avsluta ett betalkonto, utgör hinder mot att avslutandet av ett konto som kredittagaren har öppnat hos kreditgivaren, i syfte att låta sätta in sina inkomster där som motprestation för en individualiserad förmån inom ramen för ett kreditavtal, medför – för det fall att kontot avslutas innan den period som anges i avtalet har löpt ut, och även om det avslutas mer än ett år efter det att det öppnades – att kredittagaren förlorar denna förmån. Avgörande för denna prövning är också huruvida ovannämnda bestämmelser utgör hinder mot att nämnda period kan uppgå till tio år eller till kreditens totala löptid.
- 32 Mot denna bakgrund beslutade Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Ska artikel 12.2 a i direktiv [2014/17] – bland annat mot bakgrund av de syften med att öppna eller upprätthålla ett betal- eller sparkonto som anges i denna bestämmelse – eller artikel 12.3 i samma direktiv tolkas så, att de utgör hinder dels mot att en kreditgivare, som motprestation för en individualiserad förmån, uppställer som villkor att kredittagarens samtliga löneinkomster eller motsvarande inkomster ska sättas in på ett betalkonto under en viss tidsperiod som fastställts i kreditavtalet, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och kreditens löptid, dels mot att den sålunda fastställda tidsperioden får uppgå till tio år eller till en period som motsvarar kreditavtalets löptid om denna är kortare än tio år?
- 2) Ska artikel 45 i direktiv [2007/64] – som då var tillämplig och som numera återfinns i artikel 55 i direktiv [2015/2366] – och artiklarna 9–14 i direktiv [2014/92], angående främjande av möjligheten att byta bank och avgifter för att avsluta ett betalkonto, tolkas så, att de utgör hinder mot att för det fall att kredittagaren avslutar ett konto som denne öppnat hos kreditgivaren för att sätta in sina inkomster, som motprestation för en individualiserad förmån inom ramen för ett kreditavtal, medför detta avslutande att – för det fall att kontot avslutas före det att den tidsperiod som fastställs i avtalet har löpt ut – förmånen går förlorad, även om kontot avslutas mer än ett år efter det att det öppnades, och utgör ovannämnda bestämmelser hinder mot att nämnda tidsperiod uppgår till tio år eller en period motsvarande kreditavtalets löptid?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 33 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 12.2 a och artikel 12.3 i direktiv 2014/17 ska tolkas så, att de utgör hinder mot nationell lagstiftning som tillåter att kreditgivare vid ingåendet av ett kreditavtal avseende bostadsfastighet, som motprestation för en individualiserad förmån, uppställer som villkor att kredittagaren ska sätta in hela sin lön eller samtliga

motsvarande inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid, under en period på högst tio år eller under en period som motsvarar kreditavtalets löptid om denna understiger tio år.

- 34 Det framgår av artikel 1 i direktiv 2014/17 att det i detta direktiv fastställs ett gemensamt ramverk för vissa aspekter på medlemsstaternas lagar och andra författningar om avtal som gäller konsumentkredit som garanteras av en inteckning eller på annat vis avser bostadsfastighet, i syfte att ge konsumenter som ingår sådana avtal ett starkt skydd, vilket även klargörs i skäl 15 i direktivet.
- 35 Härvidlag föreskrivs i artikel 12.1 i direktiv 2014/17 att medlemsstaterna ska tillåta paketförsäljning men förbjuda kopplingsförbehåll.
- 36 Begreppet ”paketeringsförfarande” (paketförsäljning) definieras i artikel 4 led 27 i direktiv 2014/17 såsom ett erbjudande eller försäljning av ett kreditavtal i ett paket med andra separata finansiella produkter eller tjänster där kreditavtalet också görs tillgängligt för konsumenten separat men inte nödvändigtvis på samma villkor som när det paketeras med de kompletterande tjänsterna.
- 37 Begreppet ”bindningsförfarande” (kopplingsförbehåll) definieras i sin tur i artikel 4 led 26 i nämnda direktiv såsom ett erbjudande eller försäljning av ett kreditavtal i ett paket med andra separata finansiella produkter eller tjänster där kreditavtalet inte görs tillgängligt för konsumenten separat.
- 38 Skillnaden mellan paketeringsförfarande och bindningsförfarande är således att genom paketeringsförfarandet erbjuder kreditgivaren konsumenten ett paket som innehåller ett separat kreditavtal jämte andra finansiella produkter eller tjänster, medan ett bindningsförfarande innebär att konsumenten inte erbjuds ett separat kreditavtal.
- 39 Enligt artikel 12.2 a i direktivet får medlemsstaterna emellertid, utan hinder av det förbud mot kopplingsförbehåll som anges i punkt 1 i samma artikel, föreskriva att kreditgivare kan begära att konsumenten eller en familjemedlem eller nära släkting till konsumenten öppnar eller upprätthåller ett betal- eller sparkonto, där det enda syftet med ett sådant konto är att bygga upp ett kapital för att återbetala krediten, för att avbetala krediten eller för att slå samman resurser för att erhålla krediten eller att ge kreditgivaren ytterligare säkerhet i händelse av fallissemang.
- 40 Det framgår således av lydelsen i artikel 12.1 och 12.2 i direktiv 2014/17 att trots att det i detta direktiv i princip uppställs ett förbud mot kopplingsförbehåll, anges i dessa bestämmelser, som ett undantag från detta förbud, vissa strikt avgränsade situationer där medlemsstaterna får tillåta ett sådant förfarande, varvid en av dessa situationer är den som avses i artikel 12.2 a.
- 41 Av ordalydelsen i artikel 12.2 i direktiv 2014/17 framgår även att denna bestämmelse endast avser kopplingsförbehåll och inte paketförsäljning, vilket är tillåtet enligt artikel 12.1 i direktivet.
- 42 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att det i artikel L. 312–1-2 I.1 i penning- och finanslagen föreskrivs att paketförsäljning eller erbjudande om paketförsäljning av finansiella produkter eller tjänster är förbjudet, såvida inte de produkter eller tjänster som ingår i paketerbjudandet kan köpas separat eller inte kan skiljas från varandra. Som svar på EU-domstolens begäran om ett klargörande har den hänskjutande domstolen preciserat att denna bestämmelse ska tolkas så, att den förbjuder kopplingsförbehåll och tillåter paketförsäljning i den mening som avses i direktiv 2014/17.
- 43 Av beslutet om hänskjutande framgår även att det i artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, föreskrivs att kreditgivaren kan uppställa som villkor för krediterbjudandet att kredittagaren – under en tidsperiod som fastställs i kreditavtalet – ska sätta in sin lön eller motsvarande inkomster på ett betalkonto, under förutsättning att kreditgivaren i gengäld ger kredittagaren en individualiserad förmån. I denna bestämmelse anges även att när denna

tidsperiod har löpt ut ska kredittagaren åtnjuta den individuella förmånen till dess att kreditavtalet upphör, men det preciseras också att för det fall att kredittagaren inte längre uppfyller villkoret i fråga om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto får kreditgivaren dra in denna förmån med avseende på de utestående avbetalningarna till dess att lånet har löpt ut.

- 44 I detta hänseende ska det påpekas att den franska regeringen har hävdad att nämnda bestämmelse avser paketförsäljning, eftersom kreditgivaren – enligt den franska regeringen – är skyldiga att erbjuda konsumenten såväl fastighetskreditavtal med en klausul om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto, som fastighetskreditavtal som inte innehåller någon sådan klausul. Huruvida avtalet i fråga innehåller en sådan klausul omfattas således av parternas avtalsfrihet.
- 45 Om det godtas, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att avgöra, att artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen faktiskt avser paketförsäljning, är artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 inte tillämplig i förevarande fall, eftersom den bestämmelsen endast avser kopplingsförbehåll, såsom konstaterats i punkt 41 ovan.
- 46 Den hänskjutande domstolen hyser emellertid tvivel beträffande innebörden av artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen. I sitt svar på den begäran om klargörande som avses i punkt 42 ovan har den hänskjutande domstolen uppgett att frågan huruvida artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen ska tolkas så att den där föreskrivna möjligheten för kreditgivare att uppställa som villkor för krediten att konsumenten ska sätta in lön eller motsvarande inkomster på ett konto hos kreditgivaren ska anses tillåta kopplingsförbehåll eller paketförsäljning, kan besvaras först efter det att EU-domstolen har besvarat tolkningsfrågan.
- 47 I detta hänseende ska det erinras om att det av EU-domstolens fasta praxis följer att i ett förfarande enligt artikel 267 FEUF, som vilar på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EU-domstolen, är det den nationella domstolen som är ensam behörig att fastställa och bedöma omständigheterna i målet samt tolka och tillämpa den nationella lagstiftningen. Vidare ankommer det uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen (dom av den 26 maj 2011, Stichting Natuur en Milieu m.fl., C-165/09-C-167/09, EU:C:2011:348, punkt 47 och där angiven rättspraxis).
- 48 Då det ankommer på den hänskjutande domstolen att utföra den definitiva bedömningen av innebörden av artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen, kommer EU-domstolen – för att besvara den första frågan – att utgå från antagandet att denna bestämmelse föreskriver ett undantag från förbudet mot kopplingsförbehåll i artikel L. 312–1-2 i penning- och finanslagen, varigenom artikel 12.1 i direktiv 2014/17 har införlivats med fransk rätt.
- 49 Vad för det första gäller frågan huruvida artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 ska tolkas så, att den utgör hinder mot en nationell lagstiftning som innebär att kreditgivaren kan kräva att kredittagaren ska sätta in hela sin lön eller motsvarande inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid, ska det erinras om att det följer av domstolens fasta praxis att inte bara lydelsen i denna bestämmelse ska beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 maj 2016, Envirotec Denmark, C-550/14, EU:C:2016:354, punkt 27 och där angiven rättspraxis).
- 50 Vad för det första gäller lydelsen i artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 ska det understrykas att det i denna bestämmelse föreskrivs en möjlighet för kreditgivare att kräva att konsumenten öppnar eller upprätthåller ett betal- eller sparkonto endast för de syften som anges i den bestämmelsen, nämligen

att bygga upp ett kapital för att återbetala krediten, för att avbetala krediten eller för att slå samman resurser för att erhålla krediten eller att ge kreditgivaren ytterligare säkerhet i händelse av fallissemang.

- 51 Såsom framgår av punkt 34 ovan består syftet med direktiv 2014/17 i att säkerställa en hög skyddsnivå för konsumenter som ingår kreditavtal avseende fast egendom. Såsom följer av skäl 24 i direktivet syftar det även till att främja konsumenternas möjligheter att byta kreditinstitut och göra informerade val.
- 52 Vad slutligen gäller det sammanhang i vilket artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 ingår, påpekar domstolen, såsom framgår av punkt 40 ovan, att även om det i artikel 12.1 i direktivet i princip uppställs ett förbud mot kopplingsförbehåll, eftersom sådana förbehåll kan äventyra de syften som nämns i föregående punkt, hänvisas det likväl i artikel 12.2 till sådana fall där medlemsstaterna får tillåta kopplingsförbehåll, varvid ett av dessa fall är det som avses i punkt 2 a.
- 53 Eftersom artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 utgör ett undantag till huvudregeln i artikel 12.1 i samma direktiv ska den i enlighet med domstolens fasta praxis tolkas strikt (se, analogt, dom av den 22 januari 2020, Pensionsversicherungsanstalt (Yrkesverksamhetens upphörande efter pensionsåldern), C-32/19, EU:C:2020:25, punkt 38 och där angiven rättspraxis).
- 54 Såsom framgår av skäl 25 i direktivet gör detta undantag det möjligt för kreditgivarna att bygga upp ett kapital på ett betalkonto som utgör en del av erbjudandet eller försäljningen av kreditavtalet, vilket ska användas för att avbetala krediten eller för att slå samman resurser för att erhålla krediten, genom att uppställa ett sådant villkor för beviljande av krediten. Härav följer att en skyldighet för kredittagaren att sätta in sina inkomster på ett sådant konto i detta syfte i princip är förenlig med denna bestämmelse.
- 55 I förevarande fall framgår det emellertid av formuleringen av den första frågan att den hänskjutande domstolen anser att artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen ger kreditgivaren rätt att kräva att kredittagaren ska sätta in sina samtliga inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid.
- 56 Mot bakgrund av det ovan anförda ska en sådan rätt för kreditgivare anses vara oproportionerlig, eftersom den aktuella nationella lagstiftningen inte ger utrymme för att beakta faktorer hänförliga till krediten – såsom dess belopp, antal avbetalningstillfällen eller löptid. Kreditgivaren kan nämligen, åtminstone i vissa fall, kräva att kredittagaren ska sätta in mer pengar på det aktuella kontot än vad som krävs för att avbetala krediten, erhålla krediten eller för att ställa ytterligare säkerhet i händelse av fallissemang. Mot bakgrund av de överväganden som framgår av punkterna 51–54 ovan begränsas emellertid medlemsstaternas möjlighet att låta kreditgivare uppställa kopplingsförbehåll på så sätt att avsikten måste vara att uppnå minst ett av de tre syften som räknas upp i artikel 12.2 a i direktiv 2014/17.
- 57 En annan tolkning av sistnämnda bestämmelse skulle undergräva direktivets syfte som är att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, eftersom det under vissa omständigheter skulle kunna strida mot konsumentens intressen att i avtalet inkludera en klausul om att konsumenten ska sätta in sina samtliga inkomster på ett visst konto, utan hänsyn till faktorer hänförliga till krediten – såsom dess belopp, antal avbetalningstillfällen eller löptid. En sådan tolkning skulle även strida mot syftet att främja konsumenternas rörlighet i egenskap av bankkunder, vilket också eftersträvas genom direktiv 2014/17, bland annat i de fall då en konsument önskar ingå flera kreditavtal med olika kreditgivare.
- 58 Artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 ska således tolkas så, att den utgör hinder mot nationell lagstiftning som innebär att kreditgivaren får uppställa som villkor för att kredittagaren ska erhålla krediten att kredittagaren ska sätta in hela sin lön eller motsvarande inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid.

- 59 Det ska dessutom erinras om att enligt domstolens fasta praxis är den nationella domstolen, enligt principen om konform tolkning av nationell rätt, skyldig att i möjligaste mån tolka nationell rätt på ett sätt som överensstämmer med unionsrättens krav och således inom ramen för sin behörighet säkerställa att unionsrätten ges full verkan när den avgör det mål som är anhängigt vid den. Denna princip kräver att den nationella domstolen beaktar den nationella rätten i sin helhet för att bedöma i vilken mån det är möjligt att tillämpa nationell rätt på ett sådant sätt att utgången inte strider mot unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 december 2013, Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, punkterna 75 och 76, och dom av den 24 juni 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 55).
- 60 I förevarande fall ankommer det således på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida det är möjligt att tolka artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen i enlighet med artikel 12.2 a i direktiv 2014/17. Såsom redan framgår av punkt 54 ovan, skulle detta i synnerhet vara fallet om nyssnämnda nationella bestämmelse kan tolkas så, att kreditgivaren endast kan kräva att kredittagaren ska sätta in en så stor del av lönen eller motsvarande inkomster som krävs för att avbetala krediten, erhålla krediten eller ge kreditgivaren ytterligare säkerhet i händelse av fallissemang, i den mening som avses i artikel 12.2 a i direktiv 2014/17.
- 61 Vad för det andra gäller frågan huruvida artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 ska tolkas så, att den utgör hinder mot en nationell lagstiftning som innebär att varaktigheten av det ovannämnda villkoret i fråga om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto kan uppgå till tio år eller till en period som motsvarar kreditavtalets löptid om denna är kortare än tio år, konstaterar domstolen att nämnda direktiv inte begränsar den tid under vilken kreditgivare, med stöd av de bestämmelser som införlivar artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 med nationell rätt, kan kräva att konsumenten ska ha ett öppet betal- eller sparkonto hos kreditgivaren. Kreditgivaren får således kräva att kredittagaren ska sätta in sin lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto så länge som kreditavtalet löper, men kreditgivaren kan inte, såsom framgår av punkterna 56–58 ovan, kräva att kredittagaren ska sätta in en större del av sin lön eller motsvarande inkomster än vad som krävs för att uppnå de syften som anges i den bestämmelsen, nämligen att ställa vissa garantier för att erhålla eller avbetala krediten.
- 62 Med hänsyn särskilt till syftet med direktiv 2014/17, som är att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, och mot bakgrund av artikel 2.1 i direktivet, vari det föreskrivs att direktivet inte ska hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa striktare bestämmelser för att skydda konsumenterna, finner domstolen att den aktuella begränsningen av den tidsperiod under vilken kreditgivaren kan kräva att kredittagaren ska sätta in lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto inte strider mot artikel 12.2 a i direktivet.
- 63 Eftersom den individualiserade förmån som kredittagaren ska erbjudas enligt artikel L. 313–25–1 i konsumentlagen utgör vederlag för öppnandet av kontot hos kreditgivaren, omfattas en sådan situation av artikel 12.2 a i direktiv 2014/17, och det saknas således anledning att besvara den första frågan mot bakgrund av artikel 12.3 i direktivet.
- 64 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 12.2 a i direktiv 2014/17 ska tolkas så, att den utgör hinder mot nationell lagstiftning som tillåter att kreditgivare vid ingåendet av ett kreditavtal avseende bostadsfastighet, som motprestation för en individualiserad förmån, uppställer som villkor att kredittagaren ska sätta in hela sin lön eller samtliga motsvarande inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid. Denna bestämmelse ska dock tolkas så, att den inte utgör hinder mot nationell lagstiftning som innebär att villkoret i fråga om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto gäller under en tioårsperiod eller en period som motsvarar kreditavtalets löptid om denna är kortare än tio år, under förutsättning att detta villkor inte avser kredittagarens samtliga löneinkomster.

Den andra frågan

- 65 Med hänsyn till hur den andra frågan har formulerats och handlingarna i målet ska den hänskjutande domstolen anses ha ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida begreppet ”avgifter” i den mening som avses i artikel 45.2 i direktiv 2007/64, artikel 55.2 i direktiv 2015/2366 och artikel 12.3 i direktiv 2014/92 ska tolkas så, att det omfattar en förlust av en individualiserad förmån som kreditgivaren har erbjudit kredittagaren mot att denne, inom ramen för ett kreditavtal, öppnar ett konto hos kreditgivaren för att sätta in sina inkomster, när denna förlust är en följd av att kredittagaren har avslutat kontot, och – för det fall att den frågan ska besvaras jakande – huruvida nyssnämnda bestämmelser utgör hinder mot en nationell lagstiftning som innebär att kredittagaren kan förlora den aktuella förmånen när mer än ett år förflutit sedan kontot öppnades.
- 66 Vad för det första gäller direktiven 2007/64 och 2015/2366, vilka avser betaltjänster på den inre marknaden, anges i skäl 29 i det första av dessa direktiv och i skäl 62 i det andra, att för att underlätta kundernas rörlighet bör det vara möjligt för konsumenterna att – under vissa villkor – avsluta ett ramavtal efter ett år utan att debiteras avgifter. Mot denna bakgrund föreskrivs i artikel 45.1 i direktiv 2007/64 att betaltjänstanvändaren alltid får avsluta ramavtalet, och i artikel 45.2 i samma direktiv föreskrivs att efter tolv månader ska det vara kostnadsfritt för betaltjänstanvändaren att avsluta ett ramavtal som ingåtts för en bestämd tid av mer än tolv månader eller på obestämd tid. Bestämmelserna i artikel 55.1 och 55.2 i direktiv 2015/2366 återger i huvudsak innehållet i artikel 45.1 och 45.2 i direktiv 2007/64, med den enda skillnaden att avtalet ska ha varit i kraft i minst sex månader för att en uppsägning ska vara kostnadsfri.
- 67 Vad för det andra gäller direktiv 2014/92 framgår det av artikel 2 led 15 i direktivet att med avgifter avses alla eventuella avgifter och sanktionsavgifter som konsumenten ska betala till betaltjänstleverantören för, eller med avseende på, tjänster som är knutna till ett betalkonto.
- 68 I artikel 12.3 i nyssnämnda direktiv föreskrivs dessutom att medlemsstaterna ska se till att eventuella avgifter som den överförande betaltjänstleverantören tar ut av konsumenten för att avsluta det betalkonto som konsumenten innehar hos den leverantören fastställs i enlighet med bland annat artikel 45.2 i direktiv 2007/64, som har ersatts av artikel 55.2 i direktiv 2015/2366.
- 69 I förevarande fall är det, såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 84 och 85 i sitt förslag till avgörande, utrett att förlusten av den individualiserade förmån som avses i artikel L. 313–25-1 i konsumentlagen är ett resultat av ett avtalsvillkor som parterna i ett kreditavtal har enats om, vilket innebär att för att erhålla den aktuella förmånen ska kredittagaren sätta in sin lön eller motsvarande inkomster på ett visst konto hos kreditgivaren under en viss tidsperiod, vilken fastställs i avtalet, och denna förlust är således inte en följd av att kredittagaren har avslutat det betalkonto som vederbörande har öppnat för att sätta in sina inkomster hos kreditgivaren, utan en följd av att kredittagaren inte längre sätter in sina inkomster på detta konto. Med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning framgår det således härav att ett sådant konto fortsättningsvis kan hållas öppet även efter det att kredittagaren har upphört med sina insättningar.
- 70 Domstolen konstaterar således att förlusten av en sådan förmån inte kan anses utgöra en avgift som en betaltjänstleverantör tar ut för att konsumenten har avslutat ett ramavtal eller har avslutat ett betalkonto i den mening som avses i direktiven 2007/64, 2015/2366 och 2014/92. De villkor för att ta ut sådana avgifter som anges i dessa direktiv är således inte tillämpliga på en förlust av en individualiserad förmån.
- 71 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra frågan besvaras enligt följande. Begreppet ”avgifter” i den mening som avses i artikel 45.2 i direktiv 2007/64, artikel 55.2 i direktiv 2015/2366 och artikel 12.3 i direktiv 2014/92 ska tolkas så, att det inte omfattar en förlust av en individualiserad förmån som

kreditgivaren har erbjudit kredittagaren mot att denne, inom ramen för ett kreditavtal, öppnar ett konto hos kreditgivaren för att sätta in sina inkomster, när denna förlust är en följd av att kredittagaren har avslutat kontot.

Rättegångskostnader

- 72 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

- 1) Artikel 12.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 ska tolkas så, att den utgör hinder mot nationell lagstiftning som tillåter att kreditgivare vid ingåendet av ett kreditavtal avseende bostadsfastighet, som motprestation för en individualiserad förmån, uppställer som villkor att kredittagaren ska sätta in hela sin lön eller samtliga motsvarande inkomster på ett betalkonto hos kreditgivaren, oavsett kreditbelopp, antal avbetalningstillfällen och löptid. Denna bestämmelse ska dock tolkas så, att den inte utgör hinder mot nationell lagstiftning som innebär att villkoret i fråga om insättning av lön eller motsvarande inkomster på ett visst betalkonto gäller under en tioårsperiod eller en period som motsvarar kreditavtalets löptid om denna är kortare än tio år, under förutsättning att detta villkor inte avser kredittagarens samtliga löneinkomster.
- 2) Begreppet ”avgifter” i den mening som avses i artikel 45.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG, artikel 55.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG och 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG, samt artikel 12.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner, ska tolkas så, att det inte omfattar en förlust av en individualiserad förmån som kreditgivaren har erbjudit kredittagaren som motprestation för att denne, inom ramen för ett kreditavtal, öppnar ett konto hos kreditgivaren för att sätta in sina inkomster, när denna förlust är en följd av att kredittagaren har avslutat kontot.

Underskrifter